

Richtlijn Reisbeurzen 2018-2021

26 October 2017

Inhoudstafel

Lijst van afkortingen	4
1. Achtergrond	5
1.1. <i>Context</i>	5
1.2. <i>Definitie</i>	5
1.3. <i>Theory of Change Reisbeurzen</i>	6
1.4. <i>Eénmalige richtlijn</i>	8
1.5. <i>Gemeenschappelijk kader, maar met instellingsspecifieke accenten</i>	8
1.6. <i>Monitoring en evaluatie</i>	8
1.7. <i>Wijzigingen</i>	9
2. Budget	9
2.1. <i>Budget Global Minds</i>	9
2.2. <i>Maximum bedrag reisbeurs</i>	9
2.3. <i>Extra budget personen met een beperking</i>	9
2.4. <i>Financiële verantwoording</i>	10
3. Ontvankelijkheid	10
3.1. <i>Profiel</i>	10
3.2. <i>Bestemming</i>	11
3.3. <i>Periode</i>	12
3.4. <i>Doel en inhoud</i>	12
3.5. <i>Vorbereiding</i>	13
3.5.1. <i>Vlaamse supervisor/begeleider</i>	13
3.5.2. <i>Lokale supervisor in het land van bestemming</i>	13
3.5.3. <i>Praktische en inhoudelijke ondersteuning</i>	14
4. Indiening	14
4.1. <i>Databank</i>	14
4.2. <i>Documenten</i>	15
4.2.1. <i>Motivatiebriev van de student</i>	15
4.2.2. <i>Uitnodigingsbriev van de lokale supervisor</i>	15
4.2.3. <i>Aanbevelingsbriev van de Vlaamse supervisor</i>	16

5. Selectie	16
5.1. <i>Selectiesysteem</i>	16
5.2. <i>Selectiecriteria</i>	17
6. Uitbetaling	19
7. Rapportering	19
7.1. <i>Rapportering van de student</i>	19
7.2. <i>Rapportering aan VLIR-UOS</i>	20
8. Annexen	20
8.1. <i>Handleidingen</i>	20
8.2. <i>Formaten</i>	20
8.3. <i>Andere</i>	20

Lijst van afkortingen

ANGS	Actoren van de niet-gouvernementele ontwikkelingssamenwerking
CVO	Centrum voor volwassenenonderwijs
DGD	Directie-Generaal Ontwikkelingssamenwerking en Humanitaire Hulp
GM	Global Minds
GSK	Gemeenschappelijk Strategisch Kader
HOI	Hogeronderwijsinstelling
VLIR	Vlaamse Interuniversitaire Raad
VLIR-UOS	VLIR-secretariaat voor universitaire ontwikkelingssamenwerking

1. Achtergrond

1.1. Context

Vijfjarenprogramma 2017-2021 van VLIR-UOS

Vanaf 2017 dient VLIR-UOS de UOS-activiteiten van de universiteiten en hogescholen te structureren op basis van landenprogramma's in plaats van op basis van interventietypes en (verschillende) landenlijsten zoals tot en met 2016 het geval was.

Daarenboven dient VLIR-UOS aan te geven welke de link is van deze interventies binnen die landenprogramma's met de Gemeenschappelijke Strategische Kaders (GSK) die verplicht zijn voor ieder land waarin VLIR-UOS nog activiteiten wil financieren. Deze GSK's werden opgemaakt door alle ANGS die in de betreffende landen actief willen zijn voor een periode van vijf jaar (2017-2021), en werden in juli 2016 goedgekeurd door de minister.

Aldus zal VLIR-UOS in de periode 2017-2021 federaal gefinancierde UOS-activiteiten van de Vlaamse universiteiten en hogescholen ondersteunen in 20 ontwikkelingslanden en in België. Voor elk van deze landen diende VLIR-UOS op 30 september 2016 een landenprogramma in. Samen vormen die landenprogramma's het vijfjarenprogramma 2017-2021 van VLIR-UOS. Middels het Ministerieel Besluit van 14 maart 2017 krijgt VLIR-UOS subsidies toegekend om het programma uit te voeren.

Programma België van VLIR-UOS

Het programma België van VLIR-UOS bevat drie onderdelen of deelprogramma's met telkens een specifieke doelstelling die bijdraagt aan diverse strategische doelen van het GSK België:

- Onderwijs en Beurzen
- Beleidsondersteunend onderzoek
- Global Minds

Het programma Reisbeurzen maakt sinds 2017 deel uit van het Global Minds (GM) programma. GM beoogt de capaciteiten en kennis van de Vlaamse hogeronderwijsinstellingen (HOI), met betrekking tot ontwikkelingssamenwerking, verder op te bouwen en te verdiepen. Dit gebeurt door in te zetten op drie resultaatsgebieden, waarbij het programma Reisbeurzen onder het derde resultaatsgebied ('sensibilisering') kan gesitueerd worden: 'Studenten, medewerkers en andere stakeholders van Vlaamse HOI worden zich bewuster van ontwikkelingsproblematieken'.

1.2. Definitie

Een reisbeurs is een financiële vergoeding voor studenten aan een Vlaamse universiteit, hogeschool of CVO waarmee een Vlaamse hogeschool een samenwerkingsverband heeft, om een studiereis te maken naar een ontwikkelingsland. De studiereis maakt deel uit van een erkend opleidingsonderdeel, zoals een stage of een scriptie, waarvoor een student een aantal credits kan verwerven.

De Vlaamse universiteiten en hogescholen staan in voor de selectie en het beheer van de beurzen, en voor de organisatie van een begeleidingstraject. VLIR-UOS financiert de beurzen en is verantwoordelijk voor het programmakader en de afstemming daarvan met de Directie-Generaal voor Ontwikkelingssamenwerking (DGD), de financier van VLIR-UOS.

1.3. Theory of Change Reisbeurzen

Via het programma Reisbeurzen worden onderzoeksverblijven of stages in ontwikkelingslanden door studenten van Vlaamse HOI in het kader van hun opleiding gefinancierd. Vlaamse studenten krijgen zo de kans om terreinervaring op te doen in een ontwikkelingsland binnen een academische context en worden tevens bewust gemaakt van ontwikkelingsproblematieken in een geglobaliseerde wereld. Er wordt sterk ingezet op het creëren van de noodzakelijke voorwaarden om reisbeursstudenten goed voorbereid te laten vertrekken, en te begeleiden bij terugkeer in functie van kapitalisatie van hun ervaring.

Het programma Reisbeurzen wil dus enerzijds studenten sensibiliseren via een gedegen voorbereiding, een ervaring in een ontwikkelingsland en opvolging achteraf. Zowel de voorbereiding als de opvolging achteraf zijn essentieel om de duurzaamheid en effectiviteit/impact van de reisbeurzen voor wereldburgerschap te garanderen. Door dit traject te doorlopen, worden studenten zich bewuster van ontwikkelingsproblematieken, en verwerven ze specifieke wereldburgerschapscompetenties¹.

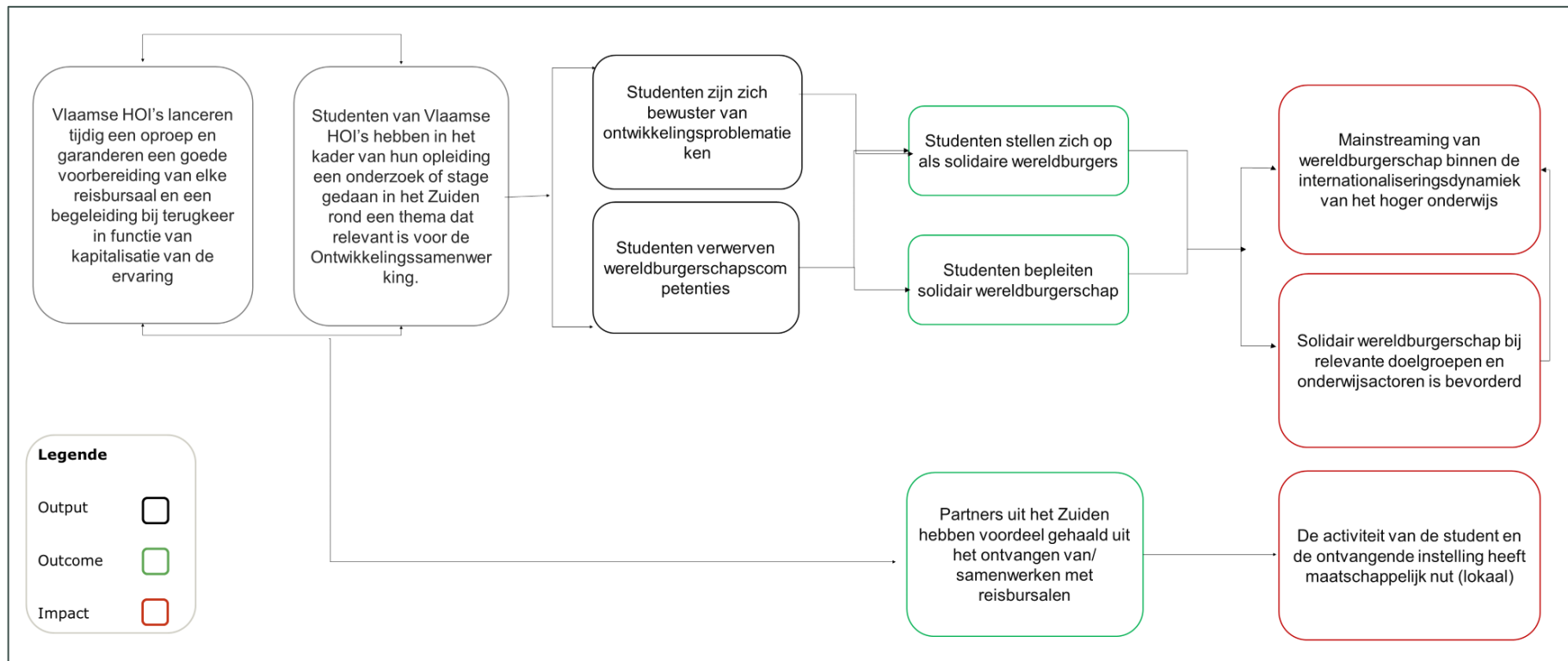
Gezien er jaarlijks op het niveau van alle Vlaamse universiteiten en hogescholen samen een 500-tal studenten dit traject afleggen, ontstaat er anderzijds een kritische massa van studenten die niet enkel affiniteit hebben met ontwikkelingssamenwerking maar zich ook als solidaire wereldburgers opstellen en solidair wereldburgerschap bepleiten t.a.v. andere studenten, docenten, vrienden, familie, enz. Het effect dat hiermee gegenereerd wordt op een bredere groep, zowel binnen als buiten de sector van het hoger onderwijs, is dan weer een belangrijk multiplicatoreffect (impact), naast een vorm van kapitalisatie op capaciteitsopbouw, en dus belangrijk binnen het Global Minds programma als geheel.

Daarnaast is er tevens een tweede, hoewel impliciete doelstelling die betrekking heeft op de ontvangende organisaties in het globale Zuiden. Studenten werken immers steeds samen met een lokale organisatie en supervisor die instaat voor de begeleiding ter plaatse. Studenten dienen reeds bij de voorbereiding van hun stage of onderzoek in gesprek te gaan met de lokale organisatie en de lokale supervisor zodat ze hun stage- of onderzoeksproject kunnen vormgeven, rekening houdende met de noden van de lokale organisatie. Het zijn die stage- en onderzoeksprojecten die relevant zijn voor de lokale organisatie en de ruimere maatschappelijke context in het zuiden, die via een reisbeurs gefinancierd worden. Zo dragen de studenten via hun projectwerk of stage ook effectief bij tot de ontwikkelingsdoelstellingen van het project.

Deze achterliggende Theory of Change van het programma Reisbeurzen kan als volgt schematisch voorgesteld worden:

---

¹ Kennis, vaardigheden, waarden en attitudes nodig om bij te dragen aan een meer inclusieve, rechtvaardige en vreedzame wereld (definitie UNESCO).

Figuur 1: Theory of Change Programma Reisbeurzen

1.4. Eénmalige richtlijn

Het GM-programma en de Theory of Change voor reisbeurzen vormen het kader voor het programma Reisbeurzen. De opvolging en organisatie van het programma Reisbeurzen worden decentraal, dus op het niveau van de individuele hogeronderwijsinstelling, vorm gegeven, volgens de prioriteiten binnen het instellingsbeleid en de individuele GM-programma's, maar dit gebeurt dus wel vanuit een gemeenschappelijk kader zoals gepreciseerd in deze richtlijn.

De richtlijn geldt in principe voor de periode 2018-2021 en vervangt de jaarlijkse oproepen. VLIR-UOS zal dus niet langer jaarlijks een oproep lanceren maar de richtlijn zal jaarlijks door de universiteiten en hogescholen vertaald worden naar een instellingsspecifieke oproep gericht aan hun studenten.

1.5. Gemeenschappelijk kader, maar met instellingsspecifieke accenten

De instellingen worden uitgenodigd om in hun programma Reisbeurzen en in hun instellingsspecifieke oproep onder meer aandacht te besteden aan de transversale thema's milieu en gender.

Wat betreft milieu kunnen studenten er bijvoorbeeld op worden gewezen dat ze dienen na te denken over wat ze meer kunnen doen om milieubewust te reizen.

Om een genderevenwicht te realiseren zou er meer ingezet kunnen worden op het sensibiliseren van een aantal opleidingen die veel mannelijke studenten aantrekken.

Uiteraard zullen de instellingen aansluiting zoeken met hun respectief diversiteitsbeleid.

1.6. Monitoring en evaluatie

Rapportering over het programma Reisbeurzen gebeurt in het kader van het programma GM, volgens de door de instellingen vastgelegde indicatoren. Echter, om toe te laten om een coherent en geaggregeerd verhaal over de doelstellingen en resultaten van het programma Reisbeurzen te brengen, worden alle reisbeursstudenten gevraagd om een zogenaamde 'KAP-survey' (Kennnis, Attitude & Praktijk) in te vullen als onderdeel van zowel hun aanvraagformulier als hun rapport. In overeenstemming met de Theory of Change van het programma Reisbeurzen wordt er aldus gepolst naar "verandering" op het niveau van de reisbeursstudent inzake:

- Kennis: Wat heeft de student geleerd? Welke kennis en skills werden verworven?
- Attitude: In welke mate is de attitude van de student gewijzigd t.o.v. ontwikkelingssamenwerking en ontwikkelingsuitdagingen in het algemeen?
- Praktijk: In welke mate is de 'praktijk', het gedrag, van de student gewijzigd? Wat heeft de student gedaan met de ervaring? Is er sprake van een multiplicatoreffect?

Dit laat toe om, complementair aan de GM-rapportering, een coherente monitoring van veranderingen in KAP van reisbeursstudenten te realiseren en op een geaggregeerd niveau te communiceren en rapporteren over mogelijke effecten van het programma Reisbeurzen als geheel.

Gezien deze informatie via de databank verzameld wordt, dienen de instellingen hier geen extra stappen voor te zetten of bijkomende informatie te verzamelen.

1.7. Wijzigingen

VLIR-UOS blijft vorm geven aan de basisconcepten van het programma reisbeurzen, als onderdeel van het programma Global Minds, en aan de minimumnormen, zoals selectiecriteria, landenlijst, budgettaire aspecten, alignering binnen het programma België van VLIR-UOS en afstemming met de andere ANGS binnen de GSK België, omdat deze met DGD zijn afgestemd en door DGD finaal goedgekeurd als onderdeel van het FYP van VLIR-UOS. Maar deze aspecten krijgen dus vorm in onderhavige richtlijn en niet langer in een jaarlijkse door VLIR-UOS gelanceerde oproep.

Daarnaast zal VLIR-UOS in de komende jaren meer een faciliterende dan een controlerende functie vervullen in de begeleiding van het proces van het reisbeurzenprogramma. Over de selectie dient dus niet meer apart gerapporteerd te worden aan VLIR-UOS en VLIR-UOS zal de selectieresultaten ook niet apart valideren. Uiteraard blijft de rapporteringsverplichting voor REI geldig, maar dan als een jaarlijkse rapportering over REI als onderdeel van het Global Mindsprogramma.

De VLIR-UOS-databank blijft behouden om het proces van het reisbeurzenprogramma te begeleiden. Er werden wel een aantal aanpassingen i.f.v. vereenvoudiging doorgevoerd aan het aanvraagformulier, het rapportageformulier en de bijlagen die studenten kunnen uploaden.

2. Budget

2.1. Budget Global Minds

Het budget voor Reisbeurzen maakt deel uit van het budget van GM van elke instelling of consortium van instellingen.

Binnen GM bestaat de mogelijkheid om niet gebruikt budget over te zetten naar een volgend budgetjaar. Het aantal om te zetten beurzen per instelling ligt dus niet op voorhand vast maar er dienen wel een minimum van 2500 beurzen (1250 beurzen voor de universiteiten, 1250 voor de hogescholen) omgezet te worden over de periode 2017-2021. De precieze aantallen werden ingeschreven in het respectief GM-programma van de betrokken instellingen.

VLHORA neemt de verdeling van het budget, en eventueel ook het aantal beurzen, van de hogescholen op zich. In principe wordt de verdeling van de Reisbeurzen voor de Vlaamse hogescholen jaarlijks berekend op basis van het aantal studenten.

2.2. Maximum bedrag reisbeurs

Een reisbeurs kan maximaal € 1.000 bedragen. De instellingen kunnen ervoor opteren om een lager bedrag uit te keren maar een reisbeurs kan nooit meer dan € 1.000 bedragen.

2.3. Extra budget personen met een beperking

De instellingen kunnen ervoor opteren om binnen het Global Minds programma een budget te reserveren om studenten met een beperking te ondersteunen om een stage/onderzoek in een ontwikkelingsland te ondernemen. Studenten met een beperking kunnen op deze manier bijkomende financiering

aanvragen voor de extra zorgen die ze ter plaatse nodig hebben (vb.hoor, hulpmiddelen, duurdere kamer, aangepast vervoer, assistentie...). Deze extra financiering kan maximum €5000 per persoon bedragen.

Indien studenten extra ondersteuning nodig hebben moeten ze dit expliciet in hun aanvraag vermelden en een duidelijk kostenraming doorsturen (via extra bijlage). De noden van de studenten bepalen hoeveel extra financiering de student krijgt.

Indien de instelling op basis van het dossier extra kosten toelaat, zal de student na afloop van de reis een afrekening moeten indienen op basis waarvan de instelling de kosten kan terugbetalen (maximum €5000).

2.4. Financiële verantwoording

De financiële verantwoording van REI is die van een forfaitaire toelage. Er dienen dus geen bewijsstukken opgevraagd te worden bij de studenten die een reisbeurs ontvingen maar de student wordt wel gevraagd om bij indiening van zijn/haar beursdossier te verklaren dat hij/zij akkoord gaat met een aantal door VLIR-UOS vooraf bepaalde condities, wat gelijk staat met het ondertekenen van een overeenkomst.

De verantwoording naar DGD is het conceptueel kader van VLIR-UOS, evenals voorliggende richtlijn, en het jaarlijks overzicht van gerealiseerde reizen.

Indien er een budget voorzien wordt binnen Global Minds voor de ondersteuning van studenten met een beperking, zal de instelling hierover ook dienen te rapporteren als onderdeel van de Global Minds rapportage.

3. Ontvankelijkheid

In dit hoofdstuk worden de ontvankelijkheidscriteria opgesomd waaraan een ingediend beursdossier moet voldoen om te kunnen worden meegenomen in de selectieprocedure. Als algemene regel geldt dat elke student slechts één aanvraag mag indienen per kalenderjaar.

3.1. Profiel

Om in aanmerking te komen voor een reisbeurs moet de student voldoen aan de volgende voorwaarden.

- De student is ingeschreven met een diplomacontract aan een Vlaamse universiteit of hogeschool OF met een diplomacontract aan een CVO waarmee een Vlaamse hogeschool een samenwerkingsverband heeft.
- Het opleidingsonderdeel waarin het verblijf in het Zuiden past, kadert binnen een studie op niveau van het Hoger Onderwijs (niveau EQF 5, 6 of 7).
- De student is ingeschreven in één van de volgende opleidingen:
  - een HBO5-opleiding
  - een professionele bachelor
  - een academische bachelor
  - een bachelor na bachelor
  - een master
  - een master na master
  - een specifieke lerarenopleiding
  - een schakelprogramma
  - een voorbereidingsprogramma

- De student bezit de Belgische nationaliteit of is onderdaan van een lidstaat van de Europese Unie of een lidstaat van de Europese Vrijhandelsassociatie (Liechtenstein, Noorwegen, IJsland en Zwitserland).
- De studie van de student aan een Vlaamse universiteit of hogeschool kadert niet in een Europees uitwisselingsprogramma en/of wordt niet gefinancierd door middel van een Europese beurs.
- De student heeft nooit eerder een VLIR-UOS-reisbeurs ontvangen.
- De student ontvangt tijdens zijn/haar huidige opleiding geen andere financiering afkomstig van de begroting voor Ontwikkelingssamenwerking van DGD of een andere beurs voor een studiereis naar een ontwikkelingsland zoals onder andere [Transition Fellowship Programme](#), [Asem-Duo](#) of [Gene-riek beurzen](#).
- De student heeft voor zijn/haar vertrek een voorbereidingsprogramma gevolgd om naar het Zuiden te gaan. Dit wordt georganiseerd door zijn/haar instelling of associatie. Evenwaardige voorbereidingsprogramma's worden ook aanvaard.

3.2. Bestemming

Reisbeurzen worden gefinancierd voor reizen naar een beperkt aantal landen. De landenlijst voor Reisbeurzen voor de periode 2018-2021 bevat 32 landen. Dat zijn in de eerste plaats de 31 landen waarvoor een Gemeenschappelijk Strategisch Kader (GSK) werd uitgewerkt door de sector van ontwikkelingssamenwerking, in opdracht van de Minister voor Ontwikkelingssamenwerking. Daarnaast werd ook Suriname toegevoegd aan de lijst, specifiek voor Reisbeurzen.

Voor de oproep van 2017 werd ook India nog opgenomen in de landenlijst. Dat is niet langer het geval voor de periode 2018-2021.

De landenlijst voor 2018-2021 bevat dus de volgende 32 landen:

Afrika	Azië	Latijns-Amerika
<ul style="list-style-type: none"> • Benin • Burkina Faso • Burundi • DR Congo • Ethiopië • Guinee • Kameroen • Kenia • Madagaskar • Mali • Marokko • Mozambique • Niger • Rwanda • Senegal • Tanzania • Uganda • Zimbabwe 	<ul style="list-style-type: none"> • Cambodja • Filipijnen • Indonesië • Palestijnse Gebieden • Vietnam 	<ul style="list-style-type: none"> • Bolivia • Cuba • Ecuador • Guatemala • Haïti • Nicaragua • Peru • Suriname

• Zuid-Afrika		
---------------	--	--

3.3. Periode

Als algemene regel geldt dat de student zijn/haar beursdossier moet indienen alvorens te vertrekken op reis. De student moet voor minstens 28 aaneengesloten dagen een reis maken naar één van de bovenvernoemde landen uit de landenlijst. Er wordt geen maximumperiode opgelegd.

Hoewel deze richtlijn in principe geldig is voor de periode 2018-2021 wordt elk kalenderjaar wel beschouwd als een duidelijk afgelijnde en aparte *oproep* (voor rapportering aan DGD). Dat wil concreet zeggen dat elke reis waarvoor een reisbeurs wordt aangevraagd in een bepaald kalenderjaar X dus minstens 28 aaneengesloten dagen in dat kalenderjaar X moet beslaan. Zolang aan deze voorwaarde wordt voldaan, mag een eventueel ander deel van de reis ook vallen in het voorafgaande (X-1) of volgende (X+1) kalenderjaar, op voorwaarde dat ook dat deel aansluit bij het deel dat in het kalenderjaar X valt.² Een kalenderjaar start altijd op 1 januari en eindigt altijd op 31 december.

Omdat een oproep een kalenderjaar behelst, is het mogelijk voor studenten uit twee verschillende academiejaren om een beursdossier in te dienen. Voor de oproep in kalenderjaar X kan een student tijdens het tweede semester van academiejaar X-1 – X en tijdens het eerste semester van academiejaar X – X+1 dus een beursdossier indienen. Dezelfde student kan echter nooit tweemaal in hetzelfde kalenderjaar een beursdossier indienen (zie boven).

3.4. Doel en inhoud

Het verblijf van de student in een ontwikkelingsland kadert binnen een erkend opleidingsonderdeel waarvoor hij/zij studiepunten krijgt. Dat kan een stage of scriptie zijn. Enkel les volgen in een ontwikkelingsland is niet voldoende. In het aanvraagformulier dient de student de ontwikkelingsrelevantie te beargumenteren van de activiteit die hij/zij zal uitvoeren.

Enkele voorbeelden van activiteiten en/of resultaten:

- stage in een ziekenhuis als verpleger of arts
- stage in een sloppenwijk met jongeren
- stage muziekonderwijs in een lagere school
- onderzoek naar nationale parken en de impact voor de lokale bevolking
- onderzoek naar de bestrijding van landbouwplagen
- onderzoek naar creatieve methoden om een vreemde taal aan te leren
- ontwerpen van een prototype van een nieuwe bouwconstructie, nieuwe onderwijsvorm
- ontwerpen van een beleidsplan voor groene ruimte
- maken van een HIV-sensibiliseringsfilm
- ontwerpen van lesboeken wiskunde voor de lagere school
- uitwerken van een strategie voor ecotourisme gekoppeld aan landbouw

---

² Voorbeeld: een student dient voor kalenderjaar 2018 een beursdossier in. Zolang hij/zij minstens 28 aaneengesloten dagen op reis gaat in 2018 mag de rest van zijn/haar reis ook in 2017 of 2019 vallen, op voorwaarde dat dit deel aansluit bij het deel van de reis in 2018.

- onderzoek naar de ontwikkeling van een waterkrachtcentrale
- het maken van een informatieve website voor de lokale partner
- uitwerken van een strategie voor het tegengaan van kindermisbruik
- ...

Ter plaatse werkt de student samen met een lokale organisatie. Dat kan gaan om een universiteit, hogeschool, hospitaal, lokale overheid, NGO, lokale onderneming met sociaal oogmerk, vereniging, etc. Naast de persoonlijke ontwikkeling van de student en het versterken van het draagvlak voor het Zuiden heeft dus ook de ontvangende partner duidelijk een voordeel bij de komst van de student.

3.5. Voorbereiding

3.5.1. Vlaamse supervisor/begeleider

De student kan zijn/haar voorbereiding starten vanuit een thema waarrond hij/zij wil werken, ofwel door een supervisor of begeleider in Vlaanderen te zoeken waarmee hij/zij wil samenwerken.

In het eerste geval moet de student proberen om het thema van zijn/haar project in een kort schema te gieten, om daarmee dan een gepaste en geïnteresseerde supervisor of begeleider te zoeken. De Vlaamse supervisor moet een professor of docent zijn aan een universiteit of hogeschool in Vlaanderen. Hij/zij beschikt over de nodige kennis en ervaring om de student te begeleiden in het betreffende studiedomein. Indien de student nog geen thema heeft, kan hij/zij naar zijn/haar universiteit of hogeschool gaan om een supervisor te zoeken die hem/haar kan ondersteunen. Vaak hebben supervisors zelf interessante projectvoorstellen waarvoor zij gemotiveerde studenten zoeken.

De student kan op de website van [Go Strange!](#) allerlei praktische tips terugvinden voor studenten die naar het buitenland willen reizen, in het kader van hun studies dan wel als vrijwilliger. Op www.wetenschapswinkel.be kunnen soms ook onderzoeksvragen in het Zuiden, of organisaties die kampen met wetenschappelijke vragen, worden teruggevonden.

Sommige professoren en docenten zijn betrokken bij samenwerkingsprogramma's met partnerinstellingen in een ontwikkelingsland, al dan niet gefinancierd door VLIR-UOS. Ook VVOB biedt stageplaatsen binnen hun programma (www.vvob.be). Studenten kunnen zich in sommige gevallen inwerken in dergelijke samenwerkingsprogramma's.

De student moet een aanbevelingsbrief van de Vlaamse supervisor of begeleider toevoegen aan zijn/haar beursdossier. De supervisor of begeleider bevestigt in deze brief dat hij/zij zal instaan voor de begeleiding van de student.

3.5.2. Lokale supervisor in het land van bestemming

In het land van bestemming kiest de student, in overleg met de Vlaamse supervisor of begeleider, een lokale supervisor die hem/haar kan helpen met de voorbereidingen en kan instaan voor de begeleiding tijdens het verblijf. De supervisor moet wel beschikken over de nodige kennis en ervaring om de student te begeleiden in het betreffende studiedomein. De lokale supervisor is medewerker van, of betrokken bij, de organisatie waar de student stage loopt of onderzoek uitvoert.

De student nodigt de lokale supervisor uit om een instemmingsbrief op te sturen, waarin hij/zij bevestigt te zullen instaan voor de lokale omkadering. De student voegt deze brief toe aan zijn/haar beursdossier.

Een het beursdossier blijkt dat afspraken gemaakt werden met lokale personen die mee instaan voor de ondersteuning van de student.

3.5.3. Praktische en inhoudelijke ondersteuning

Een studieverblijf in een ontwikkelingsland vraagt een degelijke voorbereiding, opvolging en nawerking, zowel praktisch als inhoudelijk. Daarom wordt voor de drie stappen een heel traject voorzien.

De Vlaamse universiteiten en hogescholen helpen de student bij de praktische en inhoudelijke voorbereiding. De voorbereiding bestaat uit gemeenschappelijke infosessies en vormingen, eventueel aangevuld met een documentatiemap of individuele begeleiding. Op praktisch vlak betreft dit hulp bij de aankoop van een vliegtuigticket, een verplichte reisbijstandsverzekering, de nodige inenting en medicijnen, een visum voor het land van bestemming, een eventuele research permit, de lokale huisvesting, het vervoer ter plaatse, etc.

De student moet een reisbijstandsverzekering afsluiten die minimaal annulatie, burgerlijke aansprakelijkheid, ongevallen, ziekte en repatriëring dekt. De student verbindt er zich tevens toe om vóór zijn/haar vertrek volgende adviezen op te volgen:

- De medische reisadviezen van het Instituut voor Tropische Geneeskunde Antwerpen (www.itg.be).
- De reisadviezen van het ministerie van Buitenlandse Zaken, Buitenlandse Handel en Ontwikkelingssamenwerking ([reisadviezen](#)), zoals eventueel nog verder aangepast door de betrokken instantie van de hogeronderwijsinstelling.

De student wordt ook aangeraden om zich te registreren op de website travellersonline.diplomatie.be. Hier verzamelt het ministerie van Buitenlandse Zaken verblijfsgegevens. In geval van crisis, zoals bijvoorbeeld een natuurramp, aanslag of ongeval, kan Buitenlandse Zaken met deze gegevens sneller in contact komen met de landgenoten ter plaatse en met hun familie, en nog beter hulp bieden.

Een onderzoek of een stage in een ontwikkelingsland is geen vakantie. De student werkt immers samen met lokale mensen en krijgt een deel van de lokale cultuur te zien waar hij/zij als toerist nauwelijks toegang toe krijgt. Het succes van het verblijf is mede afhankelijk van de mate waarin de student erin slaagt om zich aan te passen aan de lokale omgeving. Een degelijke interculturele voorbereiding is daarom ook een must. Er wordt van de student ook verwacht dat hij/zij goede afspraken maakt met zijn/haar Vlaamse en lokale supervisor over de activiteiten die hij/zij zal uitvoeren in het land van bestemming.

Ook bij terugkeer is het nuttig dat de studenten hun positieve en negatieve ervaringen delen met andere studenten. Dit gebeurt tijdens een terugkommoment. Elke universiteit of hogeschool organiseert deze momenten naar eigen goeddunken.

4. Indiening

4.1. Databank

De student moet zijn/haar beursdossier indienen via de online databank die VLIR-UOS hiervoor ter beschikking stelt. VLIR-UOS zorgt ervoor dat de databank wordt opengesteld op 1 januari van het kalenderjaar voorafgaand aan het kalenderjaar van de oproep. De oproep van 2019 zal m.a.w. reeds

worden opengesteld in de databank vanaf 1 januari 2018. Dat geeft de instellingen voldoende tijd om de studenten te laten indienen en selecties te organiseren. De oproep van 2018 kan uiteraard niet meer worden opengesteld op 1 januari 2017. Deze wordt in oktober 2017 opengesteld.

De databank is te bereiken door te surfen naar het adres data.vliruos.be. De ICOS van de universiteit of hogeschool heeft ook toegang tot deze databank en kan de beursdossiers daar opvolgen.

De ICOS beschikt over een handleiding die de stappen en acties beschrijft die hij/zij allemaal moet en kan uitvoeren om zijn/haar beursdossiers correct te behandelen in de databank. Deze handleiding kan worden geraadpleegd op de [website van VLIR-UOS](#).

De student beschikt ook over een handleiding die het hem/haar mogelijk moet maken zijn/haar beursdossier correct in te dienen. Deze handleiding kan worden geraadpleegd op de [website van VLIR-UOS](#). Indien de ICOS of de student een vraag willen stellen i.v.m. de databank, of een technisch probleem willen melden, kunnen zij dat steeds doen via data@vliruos.be.

De formulieren in de databank werden opgesteld in het Engels. Dat wil zeggen dat de student zijn/haar beursdossier standaard in het Engels moet invullen. De student moet zijn/haar beursdossier echter in het Frans invullen indien Frans de spreektaal is in het land van bestemming. Voor Suriname mag de student zijn/haar beursdossier in het Nederlands invullen indien zijn/haar lokale supervisor ook Nederlands spreekt.

4.2. Documenten

De student moet niet alleen de formulieren van zijn/haar beursdossier invullen, maar moet ook een aantal documenten opladen. Deze documenten kunnen enkel in PDF worden opgeladen. Naast onderstaande documenten staat het elke universiteit of hogeschool vrij om de student te vragen nog extra documenten op te laden. Deze documenten kunnen van allerlei aard zijn (dus niet enkel PDF).

4.2.1. Motivatiebrief van de student

In een ondertekende motivatiebrief van maximum 1 pagina geeft de student verdere toelichting bij zijn/haar drijfveren om op stage of onderzoek naar het Zuiden te gaan. Het is een document waarin de student zijn/haar persoonlijke achtergrond kan belichten en hem/haar ook de mogelijkheid biedt zich te onderscheiden van andere studenten die bijvoorbeeld naar hetzelfde project gaan. Dit document moet worden opgesteld in het Engels, of in het Frans of Nederlands indien de student ook zijn/haar beursdossier in die taal invult (zie boven). Dit document kan enkel in PDF worden opgeladen.

4.2.2. Uitnodigingsbrief van de lokale supervisor

In een ondertekende uitnodigingsbrief of e-mail van maximum 2 pagina's bevestigt de lokale supervisor zijn/haar steun aan de student en gaat akkoord met de opdracht. De lokale supervisor bevestigt hiermee dat er lokale omkadering zal worden voorzien. Indien de lokale supervisor geen Nederlands, Engels of Frans machtig is, kan dit document in een andere taal worden opgesteld. In dat geval dient de student een vertaling in het Engels, Frans of Nederlands te voorzien. Dit document kan enkel in PDF worden opgeladen.

4.2.3. Aanbevelingsbrief van de Vlaamse supervisor

De Vlaamse supervisor of begeleider mag een aanbevelingsbrief of e-mail schrijven van maximum 1 pagina, maar is niet verplicht dit te doen. Indien de Vlaamse supervisor ervoor kiest dit niet te doen, is hij/zij wel verplicht om de uitnodigingsbrief van de lokale supervisor te ondertekenen of af te stempelen, hiermee bevestigend dat hij/zij deze brief heeft gelezen en akkoord gaat. Via één van beide documenten bevestigt de Vlaamse supervisor zijn/haar steun aan de student en gaat akkoord met de opdracht. Indien hij/zij een brief schrijft, kan hij/zij daarin meer informatie geven over de context van de opdracht (contacten met de lokale instellingen, organisaties of partners, de samenwerking waarbinnen het project kadert, etc.). Dit document kan enkel in PDF worden opgeladen.

5. Selectie

5.1. Selectiesysteem

Iedere universiteit en hogeschool staat in voor de selectie van de eigen reisbeurzen volgens de gezamenlijk opgestelde selectiecriteria (zie 4.2).

De universiteiten en hogescholen registreren de selectieresultaten via de VLIR-UOS-databank. Bij de selectie zijn er drie mogelijke resultaten. Indien een aanvraagdossier niet voldoet aan de selectiecriteria wordt het niet geselecteerd (C). Indien het voldoet aan alle voorwaarden kan een dossier de status van effectieve kandidaat (A) of reservekandidaat (B) krijgen. Een reservekandidaat kan in aanmerking komen voor een reisbeurs wanneer een effectieve kandidaat zijn/haar reisbeurs niet opneemt, of wanneer er na de tweede ronde gekozen wordt om een B-bursaal uit ronde 1 alsnog de beurs toe te kennen (zonder dat deze opnieuw indient). Op basis van een rangschikking krijgen de kandidaten met de beste dossiers (voorstel en motivatie) voorrang. In geval van ex aequo gaat de beurs bij voorkeur naar een student die vorig jaar studiebeursgerechtigd was.

Voor meer uitleg over de verschillende stappen in de databank, zie de [handleiding](#).

5.2. Selectiecriteria

De selectiecriteria werden opgesteld in overeenstemming met de *Theory of Change* van het programma Reisbeurzen. Ze peilen naar aspecten op het *input* niveau (kwaliteit omkadering en kwaliteit student) en naar wat er (potentieel) gerealiseerd (kan) wordt(en) op *output*- en *outcome*- niveau (het potentieel van het stage- of onderzoeksproject om de student toe te laten wereldburgerschapscompetenties te verwerven en de mate waarin het stage- of onderzoeksproject waarvoor een reisbeurs wordt aangevraagd een lokale of maatschappelijke meerwaarde heeft).

De criteria worden omschreven met een aantal descriptoren. Deze lijst van descriptoren is niet exhaustief maar kan de selectiecommissieleden helpen met het interpreteren van het achterliggende doel van het criterium. De lijst kan ook aangevuld worden met andere vragen.

Ten slotte wordt verwezen naar een aantal vragen en documenten waarin de selectiecommissieleden antwoorden kunnen vinden op de descriptoren.

Criteria	Descriptoren	Info en relevante vragen ³
Meerwaarde lokaal / maatschappelijk (<i>output</i>)	<ul style="list-style-type: none"> In welke mate is de ontvangende instelling vragende partij dat de student zijn/haar takenpakket in zijn/haar instelling uitvoert? In welke mate heeft de ontvangende instelling het takenpakket van de student mee kunnen vormgeven? Is het takenpakket van de student afgestemd op de noden van de lokale instelling? 	<ul style="list-style-type: none"> Uitnodigingsbrief lokale instelling/supervisor Motivatiefbrief student Q: <i>What kind of support will you receive from the supervisor and the institution in the South during your assignment?</i> Q: <i>How do you think the institution in the South will benefit from the results of your assignment? Have you discussed this with the institution in the South?</i> Q: <i>How do you think conducting your assignment in the South can be an added value and on what levels (e.g. to your educational career, professional career, personal development, institution South etc.)?</i>
Wereldburgerschap	<ul style="list-style-type: none"> Draagt het verblijf van de student bij tot het verwerven van kennis, vaardigheden, waarden en attitudes die nodig zijn om bij te 	<ul style="list-style-type: none"> Motivatiefbrief student

³ De in deze tabel opgenomen vragen komen rechtstreeks uit het *Application Form* in de databank van VLIR-UOS.

<i>(output/outcome)</i>	<p>dragen tot een meer inclusieve, rechtvaardige en vreedzame wereld?</p> <ul style="list-style-type: none"> • Is de student in staat om te gaan met interculturele verschillen? • In welke mate geeft de student blijk zich te zullen inspannen om zich zo goed mogelijk te integreren in de lokale maatschappij? 	<ul style="list-style-type: none"> • Q: <i>State other experience that is relevant to your assignment in the South</i> • Q: <i>Why and how did you choose this destination and assignment?</i> • Q: <i>How do you think conducting your assignment in the South can be an added value and on what levels (e.g. to your educational career, professional career, personal development, institution South etc.)?</i> • Q: <i>How have you prepared for your assignment?</i>
<p>Kwaliteit omkadering <i>(input)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Zijn er duidelijke afspraken gemaakt? • Zijn de wederzijdse verwachtingen van student en ontvangende organisatie duidelijk? • Zijn er naast de supervisor in het Zuiden en de supervisor van de instelling in Vlaanderen nog andere externe experts betrokken bij de omkadering van de student, en de verwachte kwaliteit ervan? 	<ul style="list-style-type: none"> • Uitnodigingsbrief lokale instelling/supervisor • Q: <i>What kind of support did you get from the institution in the South and your supervisor in the South in preparing for your assignment?</i> • Q: <i>What kind of support did you get from your home institution and field of study in preparing for your assignment?</i> • Q: <i>What have you arranged for your stay and what have you agreed on with your supervisor South with regards to housing, transport, local assistance, etc.?</i>
<p>Kwaliteit student <i>(input)</i></p>	<ul style="list-style-type: none"> • Wat is de kwaliteit van de praktische en inhoudelijke voorbereiding van de student? • Kan de student aantonen dat hij/zij al lang bezig is met het vormgeven van zijn/haar verblijf in het Zuiden? • Heeft de student de juiste motivatie? 	<ul style="list-style-type: none"> • Motivatiebrief student • Q: <i>How have you prepared for your assignment?</i> • Q: <i>What kind of safety measures have you taken and will you be taking during your stay?</i> • Language skills • Planning

6. Uitbetaling

VLIR-UOS stort de bij contract bepaalde toelage voor het programma Global Minds door aan de instellingen en VLHORA. Vermits het programma Reisbeurzen integraal deel uitmaakt van Global Minds zijn afzonderlijke stortingen voor Reisbeurzen niet nodig. In het geval van VLHORA stort die laatste de tussen VLHORA en de hogeschool bij contract bepaalde toelagen door aan elke hogeschool.

De instellingen storten telkens het door hen bepaalde beursbedrag (niet hoger dan € 1.000) door aan de beursstudent. Het staat de instellingen volledig vrij om het tijdstip van betaling aan de student en de eventuele opdeling van het bedrag (in meerdere schijven) te bepalen. VLIR-UOS adviseert echter geen onmiddellijke betaling van het volledige bedrag alvorens de rapportering werd afgerond door de student. Door een deel van het bedrag nog niet te storten, behoudt de instelling een drukkingsmiddel om de student alsnog zijn/haar rapportering in orde te laten brengen.

7. Rapportering

7.1. Rapportering van de student

De student heeft pas recht op een reisbeurs indien hij/zij binnen één maand na terugkeer van zijn/haar reis het onderdeel "Report" (verslag) invult in zijn/haar beursdossier in de databank van VLIR-UOS. Indien de student pas terugkeert in jaar X moet het verslag ten laatste op 1 maart van X ingevuld zijn, zelfs indien de student nog ter plaatse is. Het verslag wordt in principe in het Engels ingevuld, maar mag ook ingevuld worden in het Nederlands. Indien gewenst kan de instelling vragen aan de student om het verslag ook in hard copy in te dienen bij de ICOS.

De student moet ook een eindbeoordeling (evaluatie) laten invullen door zijn/haar lokale supervisor. De eindbeoordeling mag in een vrij formaat worden ingevuld, al biedt VLIR-UOS wel een sjabloon aan ter inspiratie in een aantal talen. De sjablonen zijn beschikbaar in vier talen (Nederlands, Engels, Frans en Spaans) op de website van VLIR-UOS. Indien de eindbeoordeling in het Spaans (of in nog een andere taal) is opgesteld, moet de student een vertaling voorzien in het Nederlands, Engels of Frans. De eindbeoordeling moet ook ondertekend worden door de lokale supervisor. De student wordt dus best aangeraden het formulier al te laten invullen en ondertekenen alvorens hij/zij terugkeert. Indien het voor de student onmogelijk zou zijn om de eindbeoordeling nog tijdens zijn/haar verblijf te laten ondertekenen, is het ook toegestaan om een gefaxt of gescand ondertekend exemplaar in te dienen.

Wanneer de student alle velden van het verslag heeft ingevuld in de databank en ook zijn/haar eindbeoordeling heeft opgeladen, kan hij/zij aangeven dat zijn/haar verslag finaal is en het doorsturen naar de ICOS. De ICOS beoordeelt vervolgens het verslag en kan het ook terugsturen naar de student indien er nog iets zou ontbreken of onduidelijk zou zijn. Nadien geeft de ICOS op het beursdossier aan of het rapport voor hem/haar voldoet aan de verwachtingen.

Voor meer uitleg over de verschillende stappen in de databank, zie de [handleiding](#).

7.2. Rapportering aan VLIR-UOS

VLIR-UOS voert niet langer een controle uit op de selecties van de instellingen maar doet wel een meta-check op basis van de ontvankelijkheidscriteria op het moment van rapportering. Elke instelling moet wel een beschrijving van haar systeem van oproep en selectie eenmalig overmaken aan VLIR-UOS. Enkel indien hier wijzigingen aan worden aangebracht, moet dit aan VLIR-UOS gemeld worden. VLIR-UOS maakt een geconsolideerd overzicht van de diverse systemen t.b.v. DGD.

De rapportering over de reisbeurzen voor kalenderjaar X wordt ten laatste op 1 maart X+1 van de instellingen verwacht. Deze rapportering bestaat in principe enkel uit het aanduiden op het beursdossier van elke student of deze ook effectief een beurs heeft gekregen van de instelling. VLIR-UOS verwacht dus geen communicatie van de ICOS. De status van de beursdossiers zoals op 1 maart X+1 wordt beschouwd als de rapportering.

Na de uitvoering van voornoemde meta-check, kunnen de instellingen de informatie en data m.b.t. reisbeurzen verwerken als onderdeel van hun Global Minds rapportering. Deze wordt op 31 maart verwacht opdat VLIR-UOS volgens IATI kan rapporteren aan DGD ten laatste op 30 april.

8. Annexen

Alle annexen bij de richtlijn kunnen ook worden geraadpleegd of gedownload op de [website van VLIR-UOS](#).

8.1. Handleidingen

- [Annex 1: Handleiding ICOS databank Reisbeurzen](#)
- [Annex 2: Handleiding studenten databank Reisbeurzen](#)

8.2. Formaten

- [Annex 3a: Modelbrief lokale supervisor \(NL\)](#)
- [Annex 3b: Model letter local supervisor \(EN\)](#)
- [Annex 3c: Modèle de lettre superviseur local \(FR\)](#)
- [Annex 3d : Modelo carta supervisor local \(ES\)](#)
- [Annex 4a: Evaluatieformulier lokale supervisor \(NL\)](#)
- [Annex 4b: Evaluation form local supervisor \(EN\)](#)
- [Annex 4c: Formulaire d'évaluation superviseur local \(FR\)](#)
- [Annex 4d: Formulario de evaluación supervisor local \(ES\)](#)

8.3. Andere

- [Annex 5: Leesversie Application Form](#)
- [Annex 6: Final stipulations](#)